

Tonsvis af æbler bliver i plantagen

Trods en stor dansk æblehøst brænder mange æbleavlere i år inde med en pæn del af frugten. Det er de høje energipriser og et vigende salg i detailhandlen, der udfordrer branchen

✂ Annemarie Bisgaard

2022 er et æbleår med store udbytter i både plantager og private haver. På grund af de store mængder frugt er salgsorganisationer pressede på både afsætning og pris. Hertil kommer, at de har udsigt til høje energiudgifter til kølelagring. Derfor blev en stor del af de danske æbleavlere omkring 20. september bedt om at redu-

cere indleveringsmængderne af en række æblesorter i efteråret. Eksempelvis måtte kun 50 procent af Gala, Rød Ingrid Marie, Rubens med flere og 75 procent af Elstar kloner leveres i forhold til de mængder, avlerne havde tilmeldt i august.

Energiudgifter og vigende salg

En af de frugtavlere, der på egen pengepung mærker de begrænsede indleverin-

Tonsvis af flotte, danske æbler havnede i år på jorden, fordi salgsorganisationerne skønnede, at de ikke kunne sælges. Årsagen er primært de store energiudgifter til køling, de høje udbytter samt en vigende efterspørgsel på frugt. Hos Strandlyst Frugtplantage på Langeland blev en stor del af æblerne, der ikke kunne sælges, håndrystet af træerne.

ger, er Kristoffer Lollesgaard, Strandlyst Frugtplantage, Langeland. Han har cirka 18 ha med æbler, blandt andet Elshof, Ingrid Marie, Gala og Holsteiner Cox, der er nogle af de sorter, som han i år kun kunne levere i begrænset mængde til sin afsætningsorganisation.

- Det er mærkeligt at have alle de her fine æbler siddende og så ikke kunne sælge dem. Men fornuffen siger alligevel, at vi skal gøre dét, der er økonomisk rigtigt i situationen, siger Kristoffer Lollesgaard under en rundtur i plantagen i efterårsferieugen. Han sælger sine æbler via Gasa Nord Grønt, hvor han er formand for pakkeriudvalget.

- Jeg var selv med til at tage beslutningen, om at vi skulle reducere indleveringerne af en række sorter. Det var en vildt svær beslutning. Men den var nødvendig, fordi vi anser det som sandsynligt, at energiudgifterne til køling og transport bliver så store, at det sluger overskuddet og måske mere til. Derfor tror vi på, at der er bedre økonomi i at lade en del af frugterne hænge på træerne, så vi ikke risikerer at skulle ud i dyre kampagner for at sælge æblerne billigt og dermed ikke få dækket selv de basale dyrkningsomkostninger, siger den langelandske frugtavler, der også begrunder beslutningen med vigende efterspørgsel på grund af forbrugernes forringede købekraft.

- Ingen kunne vide, at kæderne ville have problemer med at sælge æbler, da sæsonen gik i gang. Nu får vi alle tudet ørene fulde af, hvor dyrt alting er, og at vi skal spare, siger Kristoffer Lollesgaard og påpeger, at tabet ikke kan hentes hjem ved at forarbejde æblerne til most. Salget af dansk, koldpresset æblemmost er nemlig faldet markant, siden krisen indtrådte, så også her bremses der op. Lagrene skal ikke overfyldes af most, der ikke kan sælges.

For lav udbyttevurdering

Lige som i de fleste andre plantager er udbyttet i Kristoffer Lollesgaards plantage stort i år. Han anslår det til cirka 10 procent større end i et 'normalt' år.

- Hvad er et normalt år? Det er længe

Omkring halvdelen af æblesorten Zari blev håndrystet af træerne i Strandlyst Frugtplantage først i oktober for ikke at belaste træerne. Æblerne efterlades på jorden.

siden, vi har haft sådan et, fordi vi har været ramt af frostskafer i både 2019, 2020 og 2021. Da jeg skulle vurdere høsten i august med henblik på en prognose, var æblerne meget små på grund af sommertørken. Derfor angav jeg en for lav prognose i forhold til, hvordan udbyttet rent faktisk blev. Pludselig kom der jo regn - så meget, at æblerne voksede pænt til, og vi endte med et stort udbytte, forklarer Kristoffer Lollesgaard, der på grund af regnefejlen blev ramt dobbelt hårdt.

- Ifølge de ændrede betingelser skulle jeg eksempelvis levere 75 procent af Elshof, men da jeg satte prognosen alt for lavt, betød det, at mindst halvdelen af Elshof stadig sidder på træerne. En ærgerlig bet, lyder det fra Kristoffer Lollesgaard, der ud af sin estimerede høst på cirka 550 tons æbler kun har plukket cirka 380 tons. Seks-syv procent af æblerne sælger han i egen gårdbutik.

Æblerne skal af

De æbler, der ikke er plukket, råder konsulent Maya Bojesen, HortiAdvice, til at få af træerne.

- Det skal de af tre grunde. Æblerne tager energi fra træerne, så de har færre ressourcer til at danne stærke blomsterknopper. Der er større fare for kræftinfektion i træerne via sårene fra frugten, som falder af. Endelig skal vi undgå risikoen for, at støttesystemet vælter i en eventuel efterårsstorm, når træerne er tunge af frugt, siger Maya Bojesen. Kristoffer Lollesgaard har aldrig stået i en lignende situation. Han har ingen

Kristoffer Lollesgaard ærgres sig over de mange flotte æbler, der ikke kan sælges. Her Elshof, som i år sidder helt perfekt på træerne, og hvor der blev foretaget en sommerbeskæring for at få lys ind til frugten. Kun første pluk nederst på træerne blev gennemført. 60-70 tons af denne sort blev ikke plukket.

maskine til at ryste æblerne ned med, og han turde heller ikke binde an med metoden af hensyn til både træets top og rod. - Den hurtigste måde er at ryste æblerne ned med håndkraft. Det vil vi gøre med de sorter, hvor vi er mest usikre på næste års sætning, og hvor frugttrækræft er et problem. Det bliver hårdt fysisk arbejde, men rysteturen kan måske virke på træerne som en let rodbeskæring, lyder det med et ironisk smil fra Kristoffer Lollesgaard, mens han demonstrerer, hvordan det gøres på et træ fyldt med flotte Elstar Bougie.

Tror på fremtiden

Den nuværende, pressede situation for danske frugtavlere med høje energipriser og dårlig afsætning kan godt give anledning til panderynker hos Kristoffer Lollesgaard. Hvad bliver konsekvensen af krisen?

- Hvis man tager de positive briller på, kan der ske det, at vi som frugtavlere får ryddet nogle træer af de ikke så salgbare sorter i plantagen. Det kan for eksempel være gamle Aroma træer, så æblernes kvalitetsniveau hæves. Danske avlere kan nemt lave samme gode kvalitet som de hollandske, men niveauet på de danske er for svingende, siger Kristoffer Lollesgaard, der godt kunne ønske sig, at danske frugtavlere stod mere sammen om at få hævet bundniveauet af dansk æblekvalitet samt mindsket antallet af udbydere og dermed forhåbentlig få hævet afregningspriserne.

Perfekt avl og meget fin kvalitet af Rød Ingrid Marie, men 50 procent af sorten bliver hængende, fordi det er en sort, der måske kan blive vanskelig at sælge.

- Tager man de mere negative briller på, kan man frygte, at nogle frugtavlere stopper produktionen med det resultat, at den kritiske masse af æbleavlere bliver så lille, at det kollegiale fællesskab går fløjten. Dermed kan det også blive sværere at fortsætte udvikling af erhvervet, siger Kristoffer Lollesgaard, der dog ikke selv er på vej til at opgive.

- Selv om den her krise er anderledes, end når plantagen rammes af frost eller hagl, så tror jeg på, at det bliver godt igen. Vi skal bare hurtigt over det her år, lyder det fra den langlandske frugtavl, der er femte generation i plantagen. Næste plantning af én hektar æbletræer sker den kommende vinter, og næste år genplanter han en afdeling med pæretræer. ■

Strandlyst Frugtplantage 2022

Sort	Areal hektar
Elstar (kloner)	3,0
Junami	3,0
Ingrid Marie	2,5
Zari	2,0
Holsteiner Cox	1,5
Gala	2,0
Aroma	1,0
Gråsten	1,0
Discovery	1,0
Andre sorter	1,1
Ialt	18,1